

Veelzijdige onderneming

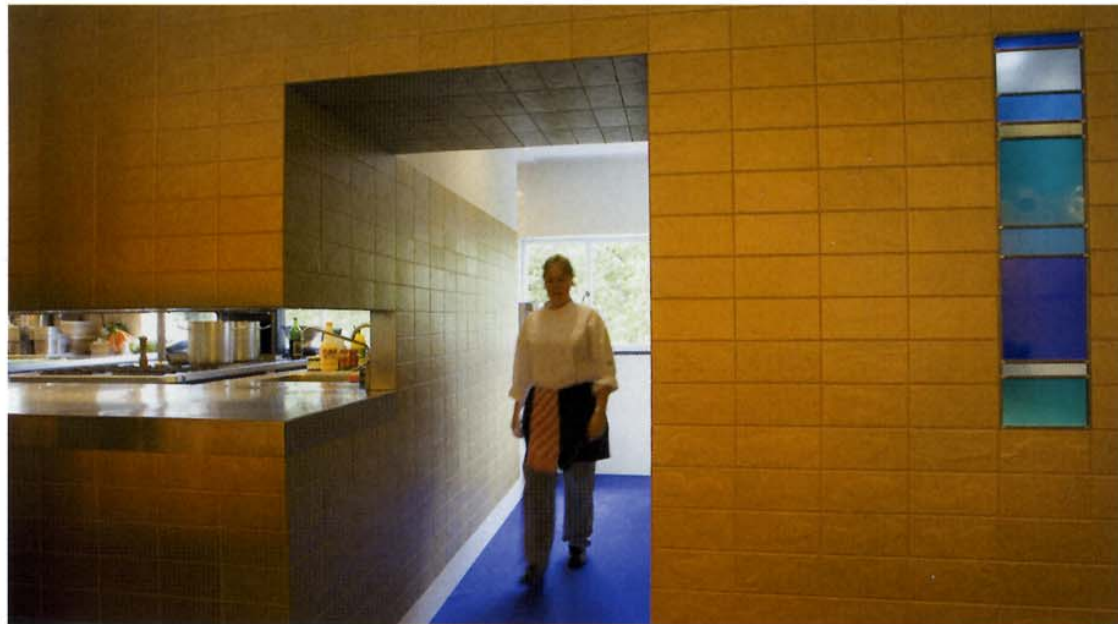
Keramiekfabriek Koninklijke Tichelaar Makkum

De geschiedenis van Koninklijke Tichelaar gaat terug tot 1594. Gedurende deze lange periode heeft het bedrijf een belangrijke evolutie gekend. De fabrikant van handbeschilderd aardewerk en tegels, produceert ook design van bekende Nederlandse ontwerpers en is betrokken bij restauratieopdrachten, zoals het Haags Gemeentemuseum van H.P. Berlage en het raadhuis in Hilversum van W.M. Dudok. De expertise die het de afgelopen jaren heeft opgebouwd, wordt ingezet bij de ontwikkeling van maatwerk bouwkeramiek. **René Erven**

1 Samen met MONK Architecten ontwikkelde Tichelaar voor de Utrechtse Stadsschouwburg een gouden tegel met een authentiek 'stroperig' oppervlak. Met de tegel refereren de ontwerpers aan het betegelde exterieur en de oorspronkelijke gouden tegels van het Raadhuis te Hilversum, beide ontworpen door W.M. Dudok.

Foto Willem Poelstra

2 en 3 Voor een woningbouwproject in Singapore van Ettore Sottsass ontwikkelde Koninklijke Tichelaar speciale gekleurde tegels, die zowel binnen als buiten zijn te gebruiken. Foto Koninklijke Tichelaar Makkum

In 1998 benaderde Ettore Sottsass de keramiekfabriek Koninklijke Tichelaar in Makkum voor de ontwikkeling van een speciale wand- en vloertegel. Voor de Italiaanse architect maakte het Friese bedrijf een serie gekleurde tegels met een specifieke matheid die zowel binnen als buiten kan worden toegepast. Het project betekende een cultuuromslag bij de onderneming, die zich voornamelijk bezighield met de productie van sieraardewerk, het glazuren van bouwkeramiek en de restauratie van keramische bouwelementen. Het besef drong door dat de bijzondere expertise op het gebied van de restauratie, productie en ontwikkeling van bouwkeramische producten ook kan worden ingezet bij nieuwe architectuurprojecten.

Onder leiding van Jan Tichelaar ziet de onderneming maatwerkoplossingen in keramiek als een belangrijke missie. Inmiddels kan het bedrijf rekenen op een groeiende belangstelling onder architecten. Sinds de samenwerking met Sottsass hebben architecten als Koen van Velsen, MVRDV en Erick van Egeraat hun weg naar de onderneming gevonden. Momenteel ontwikkelt Tichelaar een speciaal keramisch product in samenwerking met Massimiliano Fuksas voor de Piazza in Eindhoven.

De belangstelling voor de speciale effecten van bouwkeramiek loopt parallel met de groeiende aandacht voor tactiliteit en uitstraling van de huid van gebouwen. Ook voor de duurzame toepassing van kleur is keramiek een geschikt materiaal. Bakstenen of wandtegels die zijn voorzien van een gekleurd glazuur zijn ongevoelig voor de invloed van UV-straling, waardoor de kleurechtheid is gegarandeerd. Bovendien stelt Tichelaar per order iedere gewenste kleur en glansgraad samen. Dit is een langdurig proces waarbij de architect nauw is betrokken.

Om dit proces te vereenvoudigen en om niet telkens opnieuw één afzonderlijke kleur te ontwikkelen, heeft het bedrijf samen met Peter Struycken een waaier van 38 standaardkleuren uitgedacht. De bakstenen met kleurglazuur zijn vorstbestendig, duurzaam en onderling goed te combineren.

Ook voor het interieur maakt Tichelaar maatwerk producten. Samen met MONK Architecten ontwikkelde het voor de Utrechtse Stadsschouwburg speciale gouden tegels met 'stroperig' oppervlak. De toiletruimte van een woonhuis in Amersfoort, ontworpen door Bureau Lakenvelder, is van goudgeglazuurd keramiek voorzien. Ook produceert Tichelaar de 'Drop Tiles' van Arnout Visser en Erik Jan Kwakkel en de 'TacTiles' van Baukje Trenning, die beide in de Droog Design Collectie zijn opgenomen.

Naast het maatwerk bouwkeramiek blijft ook de productie van luxe gebruiksvoorwerpen belangrijk voor de Friese onderneming. De huidige collectie omvat traditionele stukken en moderne ontwerpen van toonaangevende vormgevers als Jurgen Bey, Hella Jongerius, Marcel Wanders en Job Smeets. Beide pijlers, zowel de productie van bouwkeramiek als die van design gebruiksvoorwerpen, vormen een onlosmakelijk geheel. Dit komt tot uitdrukking in de nieuwe showroom, die het bedrijf momenteel samen met Merckx + Girod uitdenkt. Hierin krijgen de rijke geschiedenis van de onderneming, de expertise op het gebied van bouwkeramiek en de productie van design gebruiksvoorwerpen elk een gelijkwaardige plaats.

4 De gouden toiletruimte van een woonhuis dat Bureau Lakenvelder in opdracht van Schipper Bosch Amersfoort ontwierp, bestaat uit tegels, een toilet en een wasbak die door Tichelaar van een goudglazuur zijn voorzien.

Foto Bureau Lakenvelder

5 In de woonkamer van Lakenvelders project zijn de zogenaamde 'wijtes' toegepast. Deze handgemaakte tegel heeft een onregelmatig oppervlak waardoor de tegelwand een bijzondere tactiliteit krijgt.

Foto Bureau Lakenvelder

6 De TacTiles van Baukje Trenning. Foto Koninklijke Tichelaar Makkum

7 De 'Drop Tiles' van Arnout Visser en Erik Jan Kwakkel bestaan uit een rechthoekige tegel waarop glas tot druppels is gesmolten. Een technisch hoogstandje, omdat het erg moeilijk is om glas in druppelvorm op keramiek aan te brengen zonder dat het uitvloeit of haarscheurt. Foto Koninklijke Tichelaar Makkum

